

На вниманието

на г-н Огнян Стоичков
Председател
на Комисия по образование,
науката и въпросите на децата,
младежта и спорта

СТАНОВИЩЕ

на проф. д-н Иван Панайотов, Председател
на Националната агенция за оценяване и акредитация
по Законопроекта за изменение и допълнение на Закона за
развитието на академичния състав в Република България

За българското висше образование е от изключително значение намирането на адекватно съотношение между строгия държавен контрол и свободната инициатива и съзидателен потенциал на висшите училища. Използвам и този повод да изразя убеждението си, че предприеманите реформи са във вярната посока.

Ще направя кратък коментар само по отношение на основните идеи за изменение и допълнение на Закона за развитието на академичния състав в Република България (ЗРАС).

Важен момент е, че изискванията към дисертационния труд за придобиване на научните степени "доктор" и "доктор на науките" и за заемане на академичните длъжности "доцент" и "професор" получават своето място в ЗРАС. Към тези текстове във внесенния законопроект ще отправя някои конструктивни критични бележки (отправките са по предложената нова редакция на ЗРАС).

- Терминологични въпроси поставят например чл. 27(3) т.2 и чл. 29а(1) т.2в, в които се противопоставят неясно изследователската и творческа работа. Изследователската работа не е ли творческа? Не са ли по-разумни термините, научноизследователска и художественотворческа работа. С какво е различно съдържанието в т.2б) и в) на творческа работа и творчески изяви?

- Текстове издават и известно непознаване на наукометричните методи и подходи;

- Чл. 29а (1) т.2 изисква определен брой изследователски проекти завършили с научни разработки. Може ли финансирани проекти да завършват без такива?

- В чл. 25 третиращ избора на доцент се предлага да не се включва изискването конкурсът да се провежда от жури, съставено от хабилитирани лица. Подобен е предложения текст на новия член 29б, отнасящ се до състава на жури при избор на професор, докато според чл. 20(1) изборът на главен асистент се провежда от жури, съставено от хабилитирани лица.

Кратък коментар върху предвидената в законопроекта отмяна на разпоредбите свързани със създаването и функционирането на Националната листа на членове на журита и контролът на Арбитражния съвет към НАОА. В старата строга рамка, държавната гаранция за качеството на преподавателите-изследователи на висшите училища се даваше от структурите на ВАК. Естествена идея бе след закриването му тази функция в една упростена рационална форма да се осъществява от другата държавна институция НАОА, гарантираща качеството на образованието предлагано от висшите училища. Законодателят възложи на НАОА съставянето на Национална листа на членове на жури и осигуряването на необходимите условия за осъществяване на дейността на арбитражен съвет, пред който да се обжалват решенията относно академичната им същност.

По отношение на Националната листа - в изпълнение на § 11 от Преходните и заключителни разпоредби и приемайки либералната идея на Министъра експертите в Националната листа за членове на журита да не бъдат селектирани по начини, използвани в структурите на ВАК, НАОА създаде в определения от закона срок подходящ логистичен продукт. В него всички хабилитирани лица желаещи да бъдат избирани в журита регистрират своите компетенции в йерархичния ред на основни области на науката, професионални направления и научни специалности, предоставят доказателства за това и удостоверяват с подписа си достоверността на внасяните данни. В този си вид, вече създадената Национална листа на членове на журита

- гарантира участието в журита за провеждане на защиты и избори на компетентни хабилитирани лица от България и чужбина;

- позволява на всеки български гражданин да се запознае с научната и преподавателска компетентност на експертите, участващи в процедурите;

- дава технологична възможност за групиране на експертите по избрани признаци като принадлежност към висшите училища (външни и вътрешни членове), компетенции на трите йерархични нива и пр.

По отношение на Арбитражния съвет - Решението на Арбитражния съвет съставен от академични експерти е по академичната същност на процедурата. Не изглежда разумно с разглеждането на жалба по академичната същност на процедурата да се натоварва директно Административния съд. Естествено, че решението на Арбитражния съвет може да се обжалва пред съда по реда на Административнопроцесуалния кодекс и за това е достатъчно само да се отмени ал.(5) на чл. 34 на ЗРАС.

Суважение:

проф. Иван Панайотов
/Председател на НАОА/